

Дорогі друзі!

Щиро вітаємо Вас з Новим Роком та Різдвом Христовим!
Ці святкові дні наповнені радістю очікування чуда й казки,
душевного тепла і надії, здійснення всіх задумів.

Від усього серця бажаємо здоров'я, щастя, добробуту у Вашій оселі, благополуччя.
Нехай Новий Рік буде багатим на добро, щедрим на успіхи і стане для нашої
рідної України роком миру та процвітання.
Веселих Вам колядок! Хай дорогу в майбуття осяває яскрава Різдвяна Зірка!
З повагою та щиро

Ректор академії
Голова профкому

В. Ждан
З. Борисова

АКТОВА РАДА. ПІДСУМКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

23 грудня у ВДНЗУ «УМСА» відбулося традиційне засідання вченої ради, присвячене підсумкам, досягненням та перспективам розвитку науково-практичної діяльності професорсько-викладацького складу академії, яке проходить щороку напередодні новорічних свят.

У святково прикрашеній п'ятій аудиторії зібралися члени вченої ради, одягнуті в мантії.

Засідання розпочалося зі вступної промови ректора академії професора В.М. Ждана. Він зазначив, що у році, який минає, нам є чим пишатися, наголосив на основних здобутках академії, перемогах на олімпіадах, місцями, які посідаємо у рейтингах України й світу та прагненні до ще кращих результатів. Вячеслав Миколайович привітав усіх співробітників та їх сім'ї з наступаючими святами – Новим роком та Різдвом Христовим, побажав щастя, здоров'я, душевного тепла, родинного затишку, миру в державі та всього найкращого.

Разом із проректором з наукової роботи професором І.П. Кайдашевим, за багаторічну сумлінну працю, високий професіоналізм, значний особистий внесок у підготовку кваліфікованих медичних кадрів, вони урочисто вручили почесні нагороди нашим невтомним працівникам.

За високі рейтингові показники наукової діяльності грошовою премією заохотили Скрипнікова А.М., Непораду К.С., Аветікова Д.С. та Крючко Т.О.

«Відзнаку ректора» було вручено Шепітьку В.І., Бобирьовій

Л.Є., Крючко Т.О. та Андрієнко М.О.

Вітали також наших здібних студентів, які зайняли призові місця на Всеукраїнській студентській олімпіаді – Скрипника М., Сороку Ю., Агашова Є., Гичак П., Гринь О., Чижик М. та Скрипника Р.

Згідно зі встановленою традицією відбулося й урочисте поздоровлення працівників академії, яким у 2015 році присуджено науковий ступінь та присвоєно вчене звання.

Дипломами Доктора наук нагородили: Дельву М.Ю. та Дмитренко М.І.

Дипломи кандидатів наук отримали: Коптев М.М., Макарова О.М., Труфанова В.П., Дев'яткіна Н.М., Муковоз О.Є., Лавренко А.В., Куроєдова К.Л., Пода О.А., Тесленко Ю.В., Шиндер В.В.

Атестати професорів вручили: Животовській Л.В. та Чернобай А.В.

Атестатами доцентів були нагороджені: Бублій Т.Д., Голко О.Ф., Доленко О.Б., Настрога Т.В., Писаренко О.А., Саргош О.Д., Тарасенко Я.А., Бережна

О.Є., Боднар В.А., Іваницький І.В., Коломіць С.В., Шуть С.В., Герасименко Н.Д., Омельченко О.Є., Проскурня С.А., Телюков О.С., Таряник К.А.

Докторам наук було урочисто вперше надягнуто мантії – середньовічний символ служителів науки.

З доповіддю «Про науково-практичну діяльність ВДНЗУ «УМСА» за 2015 рік» виступив проректор з наукової роботи професор І.П. Кайдашев.

Він коротко, але змістовно розповів про основні наукові здобутки академії, підготовку наукових кадрів, наукові результати діяльності за останні роки, НДР, патентно-ліцензійну діяльність, видання фахових журналів, роботу спеціалізованої вченої ради. Також Ігор Петрович окрему увагу звернув на рейтингову оцінку професорсько-викладацького складу за результатами наукової діяльності та на необхідність подальшого розвитку міжнародного наукового співробітництва. Проректор наголосив на науковому потенціалі нашого вузу та висловив щирі сподіван-

ня на його подальше зростання, побажавши щастя, здоров'я та наснаги у наступному році.

З традиційною актовою промовою «Системное воспаление и инсулинорезистентность как основа современной внутренней патологии» дуже цікаво, змістовно та професійно виступив керівник наукової школи, професор кафедри внутрішньої медицини №3 з фтизіатрією професор Расін Михайло Сахнович.

Колектив кафедри та його численні учні зворушливо виразили шану та слова вдячності своєму незрівняному вчителю, якого вони дуже цінують, за його мудрість, доброту, чуйність, багаторічне та самовіддане служіння обраній справі, високу професійну майстерність, численні наукові та практичні здобутки, готовність прийти на допомогу та завжди дати професійну пораду.

Про діяльність НДІ ПОРПФ у 2015 році доповіла директор Л.Е. Весніна, зазначивши, що цього року план роботи було виконано у повному обсязі.

Про успіхи, численні здобутки та досягнення конструктивно доповіли голова ради молодих учених професор В.О. Костенко та куратор СНТ професор К.С. Непорада, побажавши ще більше вагомих наукових досягнень у подальшій діяльності.

Завідувачка наукового відділу Мороховець Г.Ю. доповіла про основні вимоги до друкованої наукової продукції.

Єлизавета Золотарьова.

ПІДРУЧНИК З ФАРМАКОЛОГІЇ – НАДІЙНИЙ ПРОВІДНИК ЗНАНЬ!

Позитивні результати в практичній діяльності лікаря напряму залежать від його вміння використовувати ефективні лікарські засоби. Такі знання майбутньому фахівцю надає фармакологія, значення якої невіддільно підвищується у зв'язку із зростанням обсягу фармацевтичного ринку і новими досягненнями у галузі. Тобто, опанування студентом знань з властивостей лікарських засобів протягом навчання у вищому навчальному закладі формує фундамент для майбутніх успіхів в практичній діяльності лікаря.

Інтегрування України до Європейського освітнього простору накладає на викладачів вищої школи важливу задачу по підготовці якісних фахівців. Зрозуміло, що нагальною проблемою сьогодення є забезпечення студентів оновленою навчальною літературою фармакологічного напрямку. Нарешті сучасне видання з фармакології з'явилося у майбутніх лікарів. Це підручник «Фармакологія» / Чекман І.С., Бобирьов В.М., Кресюн В.Й. ін. - Вінниця: Нова книга, 2011. – 432 с./, рекомендований МОН України для студентів ВНЗ України III-IV рівнів акредитації. Він підготовлений спе-

ціалістами-фармакологами трьох провідних вузів України (Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця, Українська медична стоматологічна академія, Одеський національний медичний університет). Це видання відповідає найбільш вимогливим критеріям вищої школи, йому вже надали позитивну оцінку викладачі та студенти медичних вузів України.

Складний і об'ємний матеріал підручника поділений на три розділи, викладається державною мовою й поданий в зручній і простій для сприйняття формі. У підручнику викладені знання з фундаментальної дисципліни – фармакології, що допомагає оволодіти властивостями і механізмами дії основних груп препаратів, показаннями та протипоказаннями до їх використання, побічною дією тощо. У виданні також приведені рекомендації з основ сучасної фармакотерапії та матеріал з надання невідкладної допомоги при гострих станах, які можуть розвинути в умовах клінічної практики. Включення у зміст підручника матеріалу з фармакотерапії викликає у студентів інтерес до вивчення ліків і створює додаткову мотивацію. Матеріал з

правил виписування є дуже важливим для отримання необхідних практичних навичок. Приваблює та надихає студентів до вивчення матеріалу простота його викладення, яскравість в оформленні та численність ілюстрацій.

Таким чином підручник «Фармакологія» представляє інноваційну навчальну літературу. По-перше, використаний оригінальний підхід у викладенні навчального матеріалу, а саме розглянуті питання фармакологічної характеристики лікарських засобів, що є класичним, поєднуються з принципами їх застосування. По-друге, підручник ілюстрований великою кількістю алгоритмів, схем та малюнків з механізмів дії та застосування препаратів, що дає змогу студентам краще опанувати матеріал.

Актуальність нового підручника беззаперечна, він є зразком сучасної навчальної літератури, чим максимально наближує теоретичні знання студентів до практичних потреб охорони здоров'я. На наш погляд підручник «Фармакологія» заслуговує високої оцінки держави.

**Директор бібліотеки ВДНЗУ «УМСА»
О.Б. Боровик**

ДЕРЖАВНИЙ РОЗПОДІЛ ВИПУСКНИКІВ ВДНЗУ «УМСА» 2016 РОКУ

11 грудня 2015 року в ВДНЗУ «УМСА» пройшов державний розподіл під головуванням ректора академії, професора Ждана Вячеслава Миколайовича.

Державний розподіл проводився за участі представників МОЗ України: Григоровської Світлани Валеріївни – начальника Управління роботи з персоналом та внутрішньої безпеки МОЗ України, Гасюк Галини Ігорівни – головного спеціаліста відділу медичних та фармацевтичних кадрів Департаменту кадрового менеджменту, освіти та науки МОЗ України, Котова Сергія Олександровича – начальника управління охорони здоров'я Полтавської міської ради та Оглоблі Олександра Миколайовича – начальника відділу медичних кадрів Департаменту охорони здоров'я Полтавської обласної державної адміністрації.

На розподілі були присутні також проректор з науково-педагогічної роботи та післядипломної освіти професор Скрипник Ігор Миколайович та голова Студентського парламенту Щербина Олександра.

Ректор привітав шановних гостей та, наголошуючи на прекрасній підготовці наших випускників, завірив у впевненості, що свої професійні обов'язки вони будуть виконувати на відмінно.

У доброзичливій атмосфері декан стоматологічного факультету професор Сидорова Алла Іванівна, декан медичного факультету №1 професор Рябушко Микола Миколайович та медичного факультету №2 професор Похилько Валерій Іванович, попередньо провівши велику роботу по з'ясуванню усіх обставин працевлаштування майбутніх спеціалістів, враховуючи побажання та перспективи студентів, організовано провели розподіл.

Швидко та злагоджено пройшла процедура для стоматологічного факультету академії.

Усього за державним замовленням передбачалося працевлаштування 24 молодих спеціалістів 5-го курсу. Більшість із них, а саме 16 осіб (66,7%), були направлені

на роботу у міській закладі охорони здоров'я, 8 осіб (33,3%) – у сільську місцевість. План державного розподілу виконано на 100%.

Майбутні випускники працюватимуть за спеціальностями: лікар-стоматолог, лікар-стоматолог дитячий, лікар-стоматолог-хірург, – терапевт, – ортодонт та лікар-статистик.

Також якісно та організовано був проведений розподіл на медичному факультеті №1 та медичному факультеті №2.

163 випускники бюджетної форми навчання медичного факультету №1 були направлені у 14 областей нашої країни. На роботу до закладів охорони здоров'я у сільській місцевості було розподілено 87 осіб (58%), у міській – 63 особи (42%). Вони працюватимуть за 33-ма спеціальностями.

Найрозповсюдженішими цього року серед студентів стали такі посади: лікар загальної практики-сімейний лікар (23 особи), акушер-гінеколог (14 осіб), МНС (12 осіб), терапевт та анестезіолог, рентгенолог, хірург. Тринадцять випускників отримали можливість самостійного працевлаштування.

На медичному факультеті №2 60 молодих спеціалістів 6-го курсу отримали своє перше призначення. Розподіл проводився за 10-ма спеціальностями. Майбутні лікарі будуть відточувати свою майстерність у 13 областях нашої країни. Випускники працюватимуть на посадах: лікар-педіатр (21 особа), лікар загальної практики-сімейний лікар (21 особа), а також невролог дитячий, лікар-педіатр-неонатолог, – дільничний, лікар отоларинголог, – хірург, – психіатр, – ортопед-травматолог дитячий та лікар-фтизіатр дитячий дільничний.

На роботу у сільській закладі охорони здоров'я було направлено 28 осіб (50,9%), у міській – 27 осіб (49,1%). Самостійно працевлаштуватися отримали змогу 5 студентів.

Вітаємо випускників з отриманням державних місць працевлаштування!

Єлизавета Золотарьова.

ГРОМАДСЬКА ЗУСТРІЧ З ПИТАНЬ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В КРАЇНІ

Викладачі кафедри соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я з біостатистикою і кафедри експериментальної та клінічної фармакології та клінічної імунології та алергологією, студенти 5-6 курсів медичних факультетів №1, №2 академії на чолі з заступником декана медичного факультету №1 доцентом Ю.П. Ющенко взяли участь у громадській зустрічі на тему «Конституційний процес в Україні: від договору політичних еліт до суспільного консенсусу», яка відбулася 10 грудня в Полтавській обласній державній адміністрації.

Захід ініційований Міжнародним центром перспективних досліджень та проводився з метою започаткування загальнонаціонального, ін-

люзивного процесу щодо створення нової Конституції у рамках проекту «Побудова загальносуспільного діалогу для проведення конституційної реформи». Основними спікерами виступали визнані

фахівці в сфері конституційного права Геннадій Друзенко, Віктор Жердицький, Тарас Стецьків, Сергій Кіщенко.

На зустрічі було обговорено, якою повинна бути нова Конституція та яким чином но-

вий Основний закон може сприяти збереженню України.

У ході дискусії співзасновник коаліції громадянського суспільства «Народна Конституція» Геннадій Друзенко зазначив, що «українське суспільство досягло тієї системної кризи, коли від зміни влади покращення не настає. Чинна Конституція не відповідає жодним реаліям – Україна як соціально держава з задекларованою безоплатною медициною і освітою не існує...».

Тому сьогодні постало питання про підготовку проекту нової Конституції, яка буде результатом роботи громади, матиме більшу легітимність, а у громадян створить відчуття відповідальності за країну.

МАРАФОН НАПИСАННЯ ЛИСТІВ – ГЛОБАЛЬНА ПРАВОЗАХИСНА АКЦІЯ

10 грудня 2015 року, до Дня прав людини, для студентів I та II курсів стоматологічного факультету кафедрою філософії і суспільних наук (к.н.держ.упр. Гладка Т.І.) було проведено Марафон написання листів – 2015. До акції також приєдналися студенти-іноземці.

Цю глобальну правозахисну акцію організовує Міжнародна організація Amnesty International. Саме у ці дні люди з понад 200 країн світу підписують петиції до урядів, президентів, надсилають мільйони листів і повідомлень на захист тих, чії права було порушено та на знак солідарності з ними.

Захід відкрила заступник декана з виховної роботи стоматологічного факультету Людмила Володимирівна Нечепаяєва, яка наголосила на значимості прав людини для кожного та важливості участі в зазначеній акції.

Під час заходу учасники Марафону переглянули фільм про «Історію прав людини», дискутували з питань: «Що таке права людини? Які мають права студенти? Скільки прав у людини? Де вони зафіксовані?». Свої відповіді активно пропонували Степанченко Ірина (5гр., II курс), Паргентаня Марина (5гр., II курс), Литвин Влад (5 гр., I курс), Басиста Тетяна (7 гр., I курс), Руденко Влад (7 гр., I курс) та інші.

Студенти 7 групи I курсу Тетяна Басиста, Єлизавета Бу-

шинська, Влад Зеленський, Влад Руденко, Ольга Сінченко, Марія Федорчук ознайомили присутніх зі справами «Марафону написання листів – 2015». Цього року Amnesty International закликає писати листи на захист жінки з Сальвадору, яку засудили до 30 років у в'язниці за народження мертвої дитини; карикатуриста Зунара з Малайзії, якому загрожує 43 роки позбавлення волі за критику влади; лікарки-стоматолога Ранію Алабассі з Сирії, що впроваджувала соціальні проекти на базі власної клініки, безкоштовно лікувала зуби нужденним; журналіста з Узбекистану Мухаммада Бекжанова, який є одним із найдовше утримуваних за ґратами журналістів у світі; студентки Пію Пію Аунь із М'янми, що виступила на мирному зібранні проти нового Закону про національну освіту, згідно з яким в університетах забороняються, зокрема, са-

моврядні організації студентства та викладачів, а вищі навчальні заклади будуть заляжати від Міністерства освіти. Особливе місце в цього-річному Марафоні посідає справа Олега Сенцова, Олександра Кольченка та Геннадія Афанасєва, громадян України, несправедливо засуджених російським судом за любов до своєї Батьківщини.

Присутнім на заході було запропоновано переглянути відео-презентацію із зверненням до громадян журналістів, правозахисників, художників та письменників написати листи на підтримку потерпілих.

Після цього студенти активно почали підписувати петиції, долучились до написання листів. Особливо гостро перенялися проблемою порушенням прав людини іноземні студенти, всі вони написали листи на підтримку ув'язнених.

У листах студенти заохочували несправедливо засуджених, співчували та висловлювали слова вдячності за незламність та боротьбу за права людини.

«Головне не здаватись і не ламатись під натиском людей, що не мають ніякого уявлення про честь і гідність, – пише у листі Таня Басиста, – моє місто Канів підтримує Вас, Олеже Сенцов».

«Такі люди, як Ви, змінять Україну і світ», – зазначає у своєму листі, адресованому Олегу Сенцову, Єлісеєва Настя.

Будаблїж Мохаммад, студент 22 групи, II курсу факультету іноземних студентів закликає звертається до президента відпустити журналіста з Узбекистану Мухаммада Бекжанова.

«Теодоро, тримайтеся, я вірю, що мій лист Вам допоможе», – співчутливо пише Оля Сінченко жінці з Сальвадору, яка народила мертву дитину.

Разом із студентами підписувала петицію і заступник декана з виховної роботи Нечепаяєва Л.В.

Приєднуйтесь до «Марафону написання листів», боріться за права людини у всьому світі, адже одна листівка нічого не змінює – тисячі творять дива!

Т.І. Гладка,
викладач кафедри філософії
і суспільних наук,
к.н.держ.упр.

Міжнародний день прав людини

10 грудня у 5-й аудиторії Вищого державного навчального закладу України «Українська медична стоматологічна академія» відбувся святковий концерт, присвячений Міжнародному дню прав людини.

Організований деканатом факультету підготовки іноземних студентів, відділом культурно-освітньої діяльності та Студентським парламентом нашої академії, захід зібрав повний зал зацікавлених глядачів – окрім великої кількості студентів, завітали представники адміністрації академії, викладачі та співробітники нашого вишу.

Зі святом, яке є важливим днем для сучасного суспільства, присутніх поздоровив проректор з науково-педагогічної та міжнародної діяльності професор Вадим Михайлович Новіков. Він наголосив, що разом із адміністрацією академії зробить усе необхідне для правового перебування студентів-іноземців у нашій державі і побажав, щоб усі роки навчання у ВДНЗУ «УМСА» були наповнені радістю, новими творчими, професійними здобутками, а також щастя, здоров'я, наснаги та успіхів у подальшому житті.

Захід прикрасили й чарівні ведучі – Анна Дворник і Євгеній Баскін, які протягом усього дійства ознайомили нас із основними правами людини, їх походженням та цінністю.

На початку вечора запальним білоруським танком «Левоніха» присутніх привітав народний самодіяльний ансамбль танцю «Юність» (керівник Оле-

на Матюніна). Лауреати Всеукраїнського фестивалю – конкурсу «Літні тони – 2015» музичне тріо «Тараб» із Йорданії (керівник Ігор Табелъ) порадували увесь зал атмосферною грою на музичних інструментах та колоритним виконанням пісні. Композицією «Гарні дівчата» оплески зірвав й студент II курсу стоматологічного факультету, Лауреат Всеукраїнського фестивалю – конкурсу «Ліра Гіппократа» Артем Саркісян. Справжнім сюрпризом став приголомшливий танець у грузинському народному стилі студента першого курсу медичного коледжу академії Андамови Андама і ансамблю танцю «Каві каус». Лауреати міжнародних фестивалів вокальне тріо «Чар зілля» (керівник Ігор Табелъ) зачарували глядачів проникливим виконанням української пісні. Усі виконавці представляли свої країни з притаман-

ними їм традиціями, відповідною енергетикою та рідною мовою.

Приємним подарунком став запальний та жвавий виступ танцювального колективу благодійної організації полтавського єврейського фонду «Хесед несеш» (керівник Оксана Григорьєва).

Нікого не залишили байдужими своїм виступом наш незрівнянний народний самодіяльний вокальний ансамбль «Мальви» (керівник Людмила Сидоренко), виконавши один з номерів разом із Заслуженим артистом естрадного мистецтва України Ігорем Табелем.

Усіх виступаючих глядачі підтримували голосними оплесками та з захопленням спостерігали за цікавим дійством.

Єлизавета Золотарьова.

ВІДКРИТА ЛЕКЦІЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ

27 листопада 2015 року в аудиторії №5 морфологічного корпусу ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія» проректором з науково-педагогічної та міжнародної діяльності, доктором медичних наук, професором Новіковим Вадимом Михайловичем була прочитана відкрита

лекція для студентів-іноземців 1-го курсу стоматологічного, 1-го курсу медичного факультету та студентів, що були переведені з інших медичних вишів.

Лекція була організована з синхронним перекладом на англійську мову (перекладач Рибалко М.О.).

У своїй лекції професор В.М. Новіков знайомив студентів зі структурою академії, її керівництвом, підрозділами, загальними правилами поведінки, навчання, спілкування в новому для них вищому медичному навчальному закладі.

На лекції були присутні: декан факультету підготовки іноземних студентів доцент Буря Л.В., заступники декана доценти Прилуцький О.К., Білоконь С.О. та Половик О.Ю. Також на проведену лекцію були запрошені гості з Полтавського університету економіки і торгівлі: проректор з науково-педагогічної роботи та міжна-

родних зв'язків, доктор економічних наук, професор Чернявська Олена Валеріївна, декан факультету підготовки іноземних студентів, кандидат педагогічних наук, доцент Дзекун Юрій Олексійович та завідувач сектором по організації набору іноземних студентів Мілославська Алла Володимирівна.

Лекція проведена на високому інформативному рівні, а зустріч із колегами іншого вишу залишила теплі спогади та сподівання на подальшу співпрацю.

О.Ю. Половик
заступник декана факультету
підготовки іноземних студентів.

МІСТЕР ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ – БЕЗПРЕЦЕДЕНТНА НОМІНАЦІЯ

Кафедра терапевтичної стоматології вже зробила гарною традицією проводити цікаві і щоразу нові інтелектуальні заходи разом із куруємим випускним курсом. Цей навчальний рік, на щастя, не став виключенням. 19 листопада в аудиторії №7 відбулося нове та безпрецедентне, веселе та дотепне, інтелектуальне та кмітливе шоу «Містер терапевтичної стоматології».

У затишній осінній атмосфері з фантазмами справжніх джентльменів була сконцентрована чоловіча харизма, неперевершена елегантність, вражаючий інтелект та дотепна кмітливість. Саме в таких умовах вперше відбулося інтелект-шоу «Містер терапевтичної стоматології», що мало на меті виявити найкращого серед кращих студентів випускного курсу.

Традиційно осіннє дійство було присвячене Міжнародному дню солідарності студентів. Але цього року ще два вагомих приводи надихали організаторів шоу – Міжнародний день чоловіків та Міжнародний день відмови від паління (No Smoking Day). Адже останні два свята припали саме на день проведення заходу – 19 листопада. Міжнародний день чоловіків – свято відносно молоде та врівноважуюче, адже чоловіки раз у рік повинні мати можливість стати винуватцями свята, як і жінки, причому незалежно від віку і роду занять. Міжнародний день відмови від паління був запропонований Американським онкологічним товариством і має на меті сприяти зниженню поширеності тютюнової залежності, залучати до боротьби проти куріння всі верстви населення і лікарів усіх спеціальностей, профілакувати тютюнопаління та інформувати суспільство про згубний вплив тютюну на здоров'я. Отже, під егідою студентського та чоловічого свята, з акцентом на шкідливий вплив паління та здоровий спосіб життя, і пройшла ця незвичайна номінація.

За звання «Містер терапевтичної стоматології» у запеклій боротьбі зійшлися 14 юнаків V курсу стоматологічного факультету, що є активними та позитивними, старанно навчаються та прагнуть стати гарними лікарями. Вітали претендентів на головний титул нестандартно та по-домашньому тепло, використовуючи ті характеристики та епітети, що широко відомі серед од-

нокурсників. Так, Філімонова Олександра зустрічали, як «кореневого буравчика», а Сусло Євгена – як «хорошого хлопця з Кривого Рогу». Василюк Олександр відрекомендував себе як «Саша-ювелір», а Дячук Олександр – як «доктор Зло». Четверо учасників об'єдналися за східним походом і репрезентували донецьку «Cosa Nostra»: Земцов Олександр – «дончанин один», Супереко Андрій – «дончанин два», Онішко Денис – «дончанин три», Труш Олександр – «дончанин чотири». Гучні оплески викликала поява відомого на курсі, як «душа компанії» Васіна Кирила та «продюсера» курсу Яковишена Валентина. Наш захід не міг відбутися без участі харизматичного «мужа на час» Коротича Дениса, цілеспрямованого та завзятого Дмитраша Ігоря та врівноваженого «Луцького мачо» Моргуна Тараса. А представлення Дмитрука Богдана не залишило жодного глядача без посмішки, адже він репрезентував себе, як «Бодька – бос всіх павуків».

За ходом гри спостерігали, оцінювали наших учасників та вирішували спірні питання чарівні члени жіночого журі: д.мед.н., проф. Петрушанко Тетяна Олексіївна, д.мед.н., проф. Ткаченко Ірина Михайлівна та декан стоматологічного факультету проф. Сидорова Алла Іванівна.

Учасникам пропонувалося відповісти на три блоки запитань.

1 блок – найпростіший – запитання типу «Так чи ні?». Для номінантів звучало твердження, а їм лише треба було визначити правдиве воно чи ні. Запитання цього блоку були розраховані на ерудицію та загальний інтелект і стосувалися не лише терапевтичної стоматології, але і тютюнопаління. Це завдання виявилось дуже легким для наших учасників, але все ж в наступний

тур пройшли лише 10 кращих претендентів.

2 блок – питання з варіантами відповідей – виявився важчим. Але 6 учасників подолали цей рубіж і пройшли в наступний тур.

3 блок – це більш складні питання, на які учасник повинен був відповісти одразу, без підготовки та варіантів відповіді. Це було складне випробування для учасників, часто їм доводилося проявляти не лише свій інтелект та ерудицію, але і дотепність та почуття гумору. За результатами цього туру в боротьбі залишилися лише фіналісти.

Трое найспритніших – Земцов Олександр, Труш Олександр та Василюк Олександр пройшли до фіналу, і там в запеклій боротьбі боролися за головний титул номінації «Містер терапевтичної стоматології».

Для фіналістів було запропоновано 3 конкурси.

Конкурс №1 – ми назвали його «Цицерон». Як відомо, Марк Тулій Цицерон – видатний давньоримський політичний діяч, оратор, філософ та літератор. Ось чому в цьому конкурсі нашим учасникам знадобилися їх ораторські якості, вміння швидко та лаконічно, але змістовно та обґрунтовано висвітлювати свою точку зору на складні питання терапевтичної стоматології. Фіналістам були запропоновані для вибору твердження, що стосуються неоднозначних та складних питань терапевтичної стоматології. Кожен учасник мав 2 хвилини часу, щоб висловити свою точку зору на дану проблему.

Конкурс №2 – «Гіппократ», названий на честь славетного давньогрецького лікаря. Фіналістам нашого шоу були запропоновані для вибору клінічні задачі, що описують неординарні та складні випадки. Кожен учасник повинен був в режимі мислення та міркування, без підготовки

висловити свій підхід до вирішення клінічної ситуації.

Конкурс №3 – ми назвали його на честь Дона Дієго де ла Вега, відомого шляхетного розбійника, що ховав своє обличчя під маскою і більш відомий як Зорро. Учасники описували вузькоспеціалізовані предмети, інструменти, засоби та симптоми, не називаючи їх. Вгадували, що саме описується і виконували роль Зорро викладачі кафедри терапевтичної стоматології, досвідчені джентльмени та куратори випускного курсу к.мед.н., доц. Попович І.Ю., к.мед.н., ас. Зайцев А.В., к.мед.н., ас. Іваницький І.О.

Фінал проходив яскраво та несподівано, учасники демонстрували неабиякий рівень теоретичної підготовки, неперевершені ораторські якості, вміння мислити клінічно, швидко концентруватися та доступно пояснювати свою точку зору, достойно орієнтуватися в нестандартних завданнях та вміло жартувати в доцільний момент.

У запеклій боротьбі з відривом лише в 3 бали перемогу здобув Земцов Олександр, студент 9 групи V курсу, здобувши титул «Містера терапевтичної стоматології – 2015».

Протягом шоу розважали глядачів та претендентів на головну номінацію чарівні дівчата з ансамблем естрадного танцю «Меліор» під керівництвом Марії Кириленко та чудова вокалістка Ганна Хмелюк – студентка I курсу педіатричного факультету.

Всі учасники шоу отримали грамоти, а також заробили перші бали в очах екзаменаторів семестрової підсумкової атестації та державних іспитів. Фіналісти також були нагороджені солодкими призами.

Наприкінці шоу всі присутні шоу були запрошені організаторами на наступну номінацію кафедри «Міс терапевтичної стоматології», що буде присвячена традиційному жіночому дню та відбудеться в березні.

В пишноті позитивних емоцій, з легкістю та натхненням промайнуло дійство, залишивши по собі приємні спогади та сподівання, що ця номінація посяде своє місце в студентському житті майбутніх випускників.

**Наталія Іленко,
асистент кафедри терапевтичної стоматології.**

26 листопада у стінах ВДНЗУ «УМСА» відбулося феєричне шоу – «Голос академії-2015», старанно організоване нашим Студентським парламентом.

На початку святкового концерту усіх присутніх, від імені ректора академії професора В.М. Ждана, адміністрації вишу та від себе особисто, поздоровила проректор з науково-педагогічної роботи та гуманітарної освіти доцент Наталія Петрівна Ставицька, подякувавши за сміливість виступати на сцені, бажаючи успіхів, здоров'я, наснаги усім учасникам і глядачам, та наголосила, що пишається нашою дружньою, талановитою, небайдужою студентською родиною й викладачами, які надихають молодь на творчі наснаги і подвиги.

Присутні поринули в атмосферу справжнього вокального свята.

Усі учасники виконали по

2 пісні – сучасну та у ретро-стилі.

Пари, які склалися зі студентів та викладачів, приємно здивували своїм вокальним талантом, креативністю та вибором пісень.

Першу частину фестивалю відкрив надпозитивний дует – аспірант кафедри хірургії №3 Драбовський Віталій Сергійович та студентка стоматологічного факультету Кобозева Аліна. Наступними порадували глядачів неймовірне тріо – доцент кафедри медицини надзвичайних ситуацій з оперативною хірургією та топографічною анатомією Половик Олександр Юрійович і студентки медичного факультету №1 Дворник Дарина та Ткаченко Тетяна. Далі з чутливим номером виступили викладач кафедри нормальної фізіології Рудь Марія Володимирівна та студент медичного факультету №2 Лошаков Геннадій.

Яскраво та ефектно на сцені виступила четверта пара – доцент кафедри медичної інформатики, медичної і біологічної фізики Міщенко Сергій Віталійович і студентка медичного факультету Ткаченко Катерина. Пара під номером п'ять – проникливі доцент кафедри гістології, цитології та ембріології Пелипенко Лариса Борисівна та студентка стоматологічного факультету Фоміна Крістіна. Чудовий дует склали доцент кафедри нервових хвороб з нейрохірургією та медичною генетикою Санік Олександр Володимирович і студентка медичного факультету Алексеєнко Оксана.

Після них захоплююче виступили звідувач курсу травматології та ортопедії, доцент Пелипенко Олександр Васильович і студентка медичного факультету Ващенко Анастасія.

Наступна пара, яка пора-

дувала глядачів запальною піснею та шаленою енергетикою – неймовірно декан стоматологічного факультету проф. Сидорова Алла Іванівна та студент стоматологічного факультету Бусло Максим.

У перервах між номерами не давали нудьгувати глядачам ансамбль бально-спортивного танцю «Орхідея» (керівник І.Пелипенко) та ансамбль естрадного танцю «Мелліор» (керівник М.Кириленко).

Глядачі були у щирому захваті від чудових проникливих виступів. Тому кожен з номерів зривав несамовиті бурхливі оплески.

Голова студентського парламенту Щербина Олександра від імені усього студентства висловила слова вдячності адміністрації академії за можливість проведення такого масштабного свята, за усебічну підтримку починає та ініціатив студентства, а учасникам – за сміливість подарувати нам таке радісне свято.

Після приголомшливих виступів визначити кращих було просто неможливо. Тому всі учасники отримали грамоти за участь у незабутньому святі музики, таланту та мистецтва.

Єлизавета Золотарьова

Благодійний бал «Допомогти так легко!»

Напевно, кожен із нас мріє потрапити на справжній бал, де лунає приємна музика, а кавалери кружляють прекрасних дівчат у вальсі. І ось студенти ВДНЗУ «УМСА» мали таку можливість, не лише культурно провести свій час, а й зробити світ трішечки кращим.

У міському будинку культури м. Полтави відбувся ІХ благодійний студентський бал «Допомогти так легко». Атмосфера вечора була сповнена романтизмом, душевною

теплотою, усмішками присутніх. Благодійний внесок склав 30 грн., а всі зібрані кошти будуть спрямовані на лікування маленької дівчинки Юрченко Ірини (2012 р.н.), яка має діагноз: ДЦП, спастичний тетрапарез, затримка розвитку, епісіндром.

Студенти академії залюбки взяли активну участь у благодійній справі. На вечорі для всіх бажаючих проводилися танцювальні майстер-класи, відбувся розіграш призів за індивідуальними номерами запрошень, а у вражаючому батлі зійшлися жіноча та чоловіча половини балу. Також за активну участь у волонтерській діяльності були нагороджені як студенти академії, так й інших вузів. Гості вечора танцювали під чудову, ніжну музику, насолоджувалися святом, знаючи, що роблять добру справу.

Висловлюємо велику подяку всім організаторам благодійного балу, міському голові Олександру Мамаю, Управлінню у справах сім'ї, молоді та спорту, студентській раді м. Полтави за проведену плідну співпрацю.

Ми дуже раді, що багато небайдужих студентів долучилися до цієї благодійної справи.

Бал – це чудовий спосіб допомогти нужденним, маленький, але важливий крок на шляху до кращого життя. Не забуваймо, що допомогти так легко!

Студентський парламент.

ЗУСТРІЧ РЕКТОРА З АКТИВОМ СТУДЕНТСЬКОЇ ПРОФСПІЛКИ

9 грудня 2015 року відбулася зустріч ректора ВДНЗУ «УМСА» професора Вячеслава Миколайовича Ждана з активом студентського профспілкового комітету.

На зустрічі також були присутні члени профспілки, які ви-

явили бажання «з перших вуст» почути про загальну ситуацію, що складається на сьогодні в рідному навчальному закладі.

Ректор зазначив, що адміністрація академії активно працює у напрямку реаліза-

ції Закону України «Про вищу освіту». Головне завдання нашого вишу – забезпечити високу якість освітнього процесу і підготовки спеціалістів, які б взяли активну участь у розбудові охорони здоров'я держави. Для прозорості процесу навчання та накопичення балів впроваджується електронний журнал. Одним із важливих пунктів у роботі університету є антикорупційна складова, до роботи якої долучені профспілкова організація студентів та студентське самоврядування.

Подібні зустрічі – постійне явище у стінах нашої академії. Вячеслав Миколайович завжди прислухається до думки студентів і не відмовляє

у допомозі. Завдяки співпраці профспілкової організації студентів з ректором академії, якість та умови навчання для студентів постійно зростають. Без уваги не залишаються питання, що бентежать студентське товариство та постійно триває робота з їх вирішення.

Зустрічі з ректором завжди проходять у спокійній, по-своєму домашній та конструктивній обстановці, яка забезпечує масу позитивних емоцій та натхнення для подальшої спільної роботи, що у багатовекторному плані направлена на благо студентства нашої академії!

Котуз Максим.

Профорг І курсу медичного факультету №1 ППО студентів.

Круглий стіл з адміністрацією: «Якість освіти в академії»

Кожен з нас є членом великої студентської родини, і тому ми не повинні бути байдужими до проблем, які виникають у ній. З цього приводу було скликано засідання круглого столу, в якому взяли участь активісти наукового відділу студентського парламенту та адміністрація академії, а саме декан медичного факультету №1 Рябушко Микола-

йович, декан стоматологічного факультету Сидорова Алла Іванівна, заступник декана підготовки іноземних студентів Половик Олександр Юрійович, заступник директора медичного коледжу Дашевський Ігор Олександрович та провідний спеціаліст сектору інформатизації та оцінювання якості освіти Поліщук Віктор Вікторович.

Студенти-активісти винесли на огляд проблемні питання, які турбують кожного студента та підтвердили свої слова діаграмами й результатами соціального опитування.

На порядок денний були винесені такі теми: створення кафедрами штучних умов для покупки додаткового учбового матеріалу, роль викладача на парі та упереджене відно-

шення до студентів. Було висунуто пропозиції щодо алгоритму вирішення цих проблем, які були підтримані адміністрацією.

Будемо сподіватися, що ця зустріч не буде останньою, адже це крок до успішної співпраці Студентського парламенту з адміністрацією для вирішення вагомих питань.

Студентський парламент.

1 ГРУДНЯ – ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ БОРОТЬБИ ЗІ СНІДОМ

25 листопада на кафедрі післядипломної освіти лікарів-стоматологів ВДНЗУ «УМСА» була організована виховна година, присвячена Всесвітньому дню боротьби зі СНІДОМ. На ній були присутні викладачі кафедри, лікарі-курсанти і лікарі-інтерни, які проходять навчання на базі комунальної установи «Полтавський обласний центр стоматології – стоматологічна клінічна поліклініка».

Яким чином ми, лікарі-стоматологи та викладачі можемо боротися з ВІЛ-інфекцією сьогодні? І що конкретно треба для цього робити кожному з нас? Такі прості питання вимагали ретельної підготовки до заходу і запрошення кваліфікованого й практично обізнаного у цій сфері спеціаліста. Тож, із доповіддю виступив лікар – координатор профілактичної програми Полтавського обласного Центру благодійного фонду «Суспільне здоров'я» Волик Анатолій Миколайович. Це була дуже важлива, змістовна лекція, орієнтована на широку публіку, що розкривала не лише епідеміологію ВІЛ та інших захворювань які передаються статевим шляхом, але і принципи організації допомоги, у першу чергу, у профілактиці. Питання стосунків між людьми у широкому розумінні: їх психологія, культура, фізіологія, не може обходити жодного, тим більше медична освіта вимагає більш глибокого знання і певних суспільних дій по просвітницькій діяльності та профілактиці.

Як визнають спеціалісти, в Україні провідним шляхом передачі ВІЛ є статевий. Ризик ВІЛ-інфікування підвищений у чолові-

ків, які мають секс з чоловіками, хоча внесок цього шляху у поширення ВІЛ-інфекції саме в Україні мізерно малий.

Лікування ВІЛ (антиретровірусна терапія) є профілактикою, тому що знижує вірусне навантаження і допомагає попередити передачу вірусу ВІЛ-інфікованим. Але не всі ВІЛ-інфіковані знають про свій стан. Тому доступність тестування на ВІЛ, інтернет-підказки, рекомендації та направлення лікарів будь-яких спеціальностей на аналіз є важливим напрямком профілактики. Як тільки ВІЛ виявлений, пацієнт підлягає лікуванню, яке за останні роки значно оптимізоване.

Стосовно виявлення лікарями груп ризику і направлення пацієнтів на тестування на ВІЛ, вкрай важливим і новим психологічним моментом є використання медиками «не осудливого» підходу до пацієнта і виховання в цьому ж стилі всього медичного персоналу, так би мовити пристосування «культурної смиренності». Що означає проводити загальний скрининг, тобто пошук, серед всіх пацієнтів, спілкуватися з ними не осудливо, відноситися до ВІЛ-тестування рутинно, звичайно, банально.

Стосовно нових напрямків профілактики ВІЛ-інфекції, присутні були ознайомлені з преекспозиційними підходами («доконтактною» профілактикою). Основна перевага підходу в тому, що прийом препаратів не пов'язаний безпосередньо з інтимним контактом, порівняно з використанням презервативів. Це профілактика зараження ВІЛ-негативних осіб групи ризику. Її схеми розроблені, ефективність досягає

95%. Отже, лікарю залишається тільки обрати та запропонувати профілактику відповідному пацієнту.

Актуальність не втрачає також і постекспозиційна профілактика ВІЛ («післяконтактна»), коли антиретровірусні препарати по відповідній схемі починають приймати так швидко після контакту, як тільки можна, але її ефективність нижча. Цей спосіб профілактики також допомагає ВІЛ-негативним особам не заразитися ВІЛ.

Лікарі проявили велику зацікавленість та розуміння проблем профілактики ВІЛу, які у першу чергу стосуються фінансування програм та забезпечення ліками хворих. Тема викликала великий обмін досвідом у діагностиці, веденні долі ВІЛ-пацієнтів. Також аудиторія визнала велике значення «не осудливого» відношення до пацієнтів та користь «не розвішування ярликів» на будь-кого, незалежно від його способу життя.

На заключення, слід відмітити, що впровадження неосудливого оточення для пацієнтів, рутинізація тесту на ВІЛ, претепост-експозиційна профілактика, поряд з використанням презервативів як частини комплексної профілактики ВІЛ, є напрямками подолання епідемії СНІДУ.

Шинкевич В.І.,

доцент кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів, відповідальна за виховну роботу на кафедрі.

Скрипникова Т.П.,

професор кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів.

СПОРТИВНЕ ЖИТТЯ АКАДЕМІЇ

Збірна команда академії з греко-римської боротьби стала чемпіоном V Спортивних Ігор Полтавщини. Змагання відбувалися 17-18 листопада на спортивній базі ВДНЗУ «УМСА». В напруженій боротьбі наші студенти знову довели, що є найсильнішими в Полтавському регіоні.

Чемпіонами стали: Абдулаєв Магомед (в/к 86кг) та Аладочкін Антон (в/к 61кг). Срібні медалі здобули: Липчак Ярослав (в/к 65кг) та Логвиненко Іван (в/к 97кг). Бронзові нагороди вибороли: Оніпко Денис (в/к 86кг) та Янковський Богдан (в/к 97кг).

Готував команду до змагань тренер-викладач з греко-римської боротьби, майстер спорту України Пономарьов Володимир Віталійович, який утримує високу планку чемпіонства наших спортсменів ось уже кілька років поспіль. Перемоги спортсменів-борців свідчать про популярність цих видів спорту серед студентської молоді ВДНЗУ «УМСА». Пономарьов В.В. сформував потужну команду і тому не тільки в дні змагань, але і в будні на борцівському килимі спортивного комплексу академії завжди іде напружена боротьба з прицілом на майбутні перемоги.

Наші студенти разом зі своїм тренером із гідністю відстояли честь академії і впевнені, що й в подальшому будуть тримати свій високий рівень чемпіонства.

Збірна команда академії з шахів стала срібним призером V Спортивних Ігор Полтавщини. Змагання проводилися в шаховому клубі ВДНЗУ «УМСА», який після ремонту постійно відчиняє двері учасникам регіональної студентської першості. Команду академії з шахів представляли: Гушчин Владислав, Влезько Дмитро, Анналієва Огулсұрай, Подошвелева Діана.

В особистому заліку О. Анналієва стала срібним призером серед дівчат, а В. Гушчин завоював бронзу.

Готував команду до змагань тренер-викладач з шахів Олійник Микола Васильович, який є чинним чемпіоном області та незмінним організа-

тором шахових баталій на різних рівнях. Він віддає всі сили на розвиток улюбленого виду спорту та спонукає до цього своїх учнів.

Збірна команда академії з дзюдо стала бронзовим призером V Спортивних Ігор Полтавщини, які відбулися 30.11 – 1.12 в спортивному комплексі «Богатир».

Срібним призером змагань став Расулов Руслан (в/к 100кг). Бронзові нагороди завоювали: Солтис Володимир (в/к 73кг), Левченко Лев (в/к 75кг) та Янковський Богдан (в/к 81кг).

Готував команду до змагань майстер спорту України, тренер-викладач з дзюдо Макаренко С.Ю. Вітаємо нашу команду з призовими місцями!

3.12.2015 за ініціативи деканату факультету підготовки іноземних студентів та СК «Медик» відбулася відкрита першість ВДНЗУ «УМСА» зі швидких шахів.

Змагання проходили в шахово-шашковому клубі академії. В першості взяли участь 18 студентів з України, Марокко, Тунісу, Йорданії, Узбекистану, Азербайджану, Судану, Таджикистану. Незважаючи на напружену боротьбу, за шаховими дошками панувала дружня атмосфера. Студенти-спортсмени виразили побажання зробити цей турнір традиційним.

Переможцями турніру стали: Сулейманлі Мехді (Азербайджан) – I місце, Бахронов Жасур (Узбекистан) – II місце, Мабрук бен Отмен (Туніс) – III місце. Серед українських шахістів слід відмітити майстерну гру, яку продемонстрували Саргош Олег, Влезько Дмитро та Мельник Євген.

Іноземні студенти-переможці та учасники будуть нагороджені грамотами та медалями від деканату факультету підготовки іноземних студентів на новорічному святі.

Високий рівень проведення змагань став можливим завдяки професійному суддівству головного судді змагань, судді національної категорії Олійника М.В. та проведеній роботі заступника декана факультету підготовки іноземних студентів Половика

О.Ю. Микола Васильович та Олександр Юрійович постійно захищають честь академії на міських та обласних змаганнях і своїм прикладом надихають студентів на спортивні звернення та ведення здорового способу життя.

19 грудня відбулася ІХ Спартакіада серед співробітників ВДНЗУ «УМСА». Спартакіада складалася з 5 видів спорту, що входять до програми обласної галузевої Спартакіади. 68 учасників з 5 команд виборювали право бути найкращими в особистому та командному заліку.

В загальнокомандному заліку чемпіонами Спартакіади стали представники факультету післядипломної освіти. Срібними призерами – представники стоматологічного факультету. III місце посіла команда АГР.

В особистому заліку чемпіонами ІХ Спартакіади серед співробітників стали: Яцун Д., Лупало О., Сухомлин Т., Білозер Л., Лебедев О., Пилипенко А., Вавілов В., Омельченко О., Сосненко Є., Бурцева Г., Гоголь А.

Срібні призери: Крайовий Ю., Дрогіна З., Кравців М., Якунін О., Кисленко Н., Давиденко В., Проскура М., Казакова К., Батура Н, Капустянський Д.

Бронзові призери: Прилуцький О., Мосягіна Т., Гапон О, Сухомлин А., Попова І., Міщенко С., Шеметов О., Капустянський Д., Донченко В., Половик О.

В командному заліку з видів спорту чемпіонами з шахів, шашок та стрибків у довжину стала команда факультету післядипломної освіти, з настільного тенісу та гирьового

спорту – команда стоматологічного факультету.

Спартакіада організована спортивним клубом «Медик» (голова Саркіс І.) та міською радою ФСТ «Спартак» (голова Бурцева Г.). Призери Спартакіади були нагороджені медалями та грамотами від спортивного клубу «Медик». Всі учасники змагань отримали заряд бадьорості та гарного настрою, а це найвища нагорода для організаторів змагань. Вітаємо призерів!

19 грудня в приміщенні спорткомплексу Полтавської державної аграрної академії відбувся Чемпіонат Полтавської області з класичного пауерліфтингу. Близько 100 спортсменів виборювали право бути найкращими з цього виду спорту серед молоді.

В напруженій боротьбі Чемпіоном цих змагань став студент нашої академії Друзь Дмитро (в/к до 83кг). На II місці п'єдесталу пошани зійшов Бойко Андрій (в/к до 74кг), а бронзову нагороду виборов Стищок Василь (в/к до 100кг).

Готував команду до змагань тренер-викладач з пауерліфтингу, майстер спорту України Ільченко І.М., який є чинним рекордсменом і чемпіоном Полтавської області з цього виду спорту і своїм прикладом надихає вихованців на високі спортивні досягнення.

Вітаємо Ігоря Миколайовича і його вихованців із вдалим виступом на Чемпіонаті!

І.М. Саркіс.
Віце-президент Спортивного клубу «Медик»

«Трибуна лікаря» № 12 (207), грудень 2015 р.

Редактор **Є. Золотарьова**

Засновники: Українська медична стоматологічна академія,

Полтавське обласне управління охорони здоров'я.

Реєстраційне свідоцтво, № 142. Виходить щомісяця.

Наша адреса: 314024, м. Полтава, вул. Шевченка, 23, тел.: 2-57-46

Оригінал-макет виготовлено за допомогою комп'ютерно-видавничої системи

Верстка – **Лідії Пащенко**, фото – **Євгена Гармаша**.

Підписано до друку 25.12.2015 р. Тираж 200 прим. Зам. № 592.

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі УМСА.